

Landsbygdsnytt

Landsbygdsnämnden
Örebro kommun

#1
2019

Fritidsbanken öppnar i Östernärke

Bok för Ervallas elever

Ny idrottsplats i Vintrosa

Fyra Granlund i Garphyttan

Ny mandatperiod och nytt presidium

VA och Bredband – viktigt för landsbygden

ÖREBRO

Strategiska visioner för kommunens landsbygd

Ny mandatperiod, nytt år, ny ordförande och delvis en ny Landsbygdsnämnd – varmt välkomna för nu lägger vi i nästa växel.

Till att börja med skulle jag vilja säga att kommunens landsbygd är en palett av byar, bygder och orter som behöver utvecklas på helt egna ben och med helt olika styrkor och möjligheter. Föreningsliv, småfretagare och det civila samhället är viktiga grundpelare i verktyglådan. För att vi ska kunna skruva upp saker och ting till det bättre behövs bland annat fungerade kollektivtrafik, utbyggt bredbandsnät och enskilda vägar som underhålls.

Presidiets planer och hjärtefrågor får du en liten inblick i på nästa sida. Information om övriga förtroendevalda och sammanträdestider finner du också på detta uppslag.

Ni vet bäst vad som kan utvecklas i er hembygd. Därför kommer vi under året att hälsa på fler av er och ta in kloka synpunkter. Vi ska strategiskt fortsätta lyfta blicken in i framtiden för att på så sätt stoppa klyvningen mellan stad och land, eftersom båda behöver varandra.

Jag personligen mår bäst när jag får vara ute i skog och mark, oavsett om det är via cykelsadeln eller med löparskorna på. Det är mitt sätt att koppla ner och koppla av och det finns inget bättre än att bara njuta av de olika årstiderna och vad de har att erbjuda.

Jag är även en stor sportfanatiker, men det kan vi ta någon annan gång.

Jag är uppväxt på mina föräldrars lantgård där min farmor fungerade som såväl dagis och fritids under

mina barn- och ungdomsår. Numera har jag övertagit byns missionshus i Klysna, norr om Ervalla där jag och min familj bor.

Med dessa ord tror jag att ni har fått en bra bild av den nya ordföranden i Landsbygdsnämnden. Ni är när som helst välkomna att kontakta mig eller någon annan i nämnden. ■

Per-Åke Sörman
Ordförande
Landsbygdsnämnden

Datum för sammanträden och möten 2019

Nämndsammanträden:

- 14 februari, klockan 14-17 – Föreningarnas hus, Örebro.
- 14 mars, klockan 14-17 – Missionskyrkan, Kilsmo.
- 11 april, klockan 14-17 – Rasmusbyn, Torpa.
- 9 maj, klockan 14-17 – Församlingshemmet Täbygården, Täby.
- 13 juni, klockan 14-17 – Rådhuset, Örebro.

Medborgardialoger:

- 14 mars, klockan 18-20 – Medborgardialog, Kilsmo skola, Kilsmo.
- 11 april, klockan 18-20 – Förbättringspromenad, Järlegården, Järle.
- 9 maj, klockan 18-20 – Medborgardialog, Församlingshemmet Täbygården, Täby.
- 23 maj, klockan 9.30-11.30 – Elevdialog, Fridhemsskolan, Hidingsta.

Landsbygdsnytt #1 2019

Ansvarig utgivare: Tove Ellingsen, 019-21 27 93.
Nästa nummer kommer i juni 2019. Har du synpunkter eller tips?
Kontakta oss via landsbygdsnytt@orebro.se

Produktion: Clearberry AB - clearberry.se
Text och foto: Maria Eremo
Text, foto och form: Anders Jakobson

Möt Landsbygdsnämndens nya presidium

Carina Börjesson

2:e vice ordförande
Vintrosa
carina.a.borjesson@orebro.se

Vad har du för planer för mandatperioden, Carina?

– Jag vill lyssna av företagandet ännu mer på landsbygden och självklart genomföra fler medborgardialoger för företagen.

Per-Åke Sörman

Ordförande
Ervalla
per-ake.sorman@orebro.se

Hur vill du satsa på landsbygdsutveckling, Per-Åke?

– Kommunens landsbygd består av många olika bygder med stora skillnader i utvecklingspotential. En sak som står högt på agendan är utbyggnaden av bredband på landsbygden. Utbyggnaden måste ta fart kommande mandatperiod.

Anna Hedström

1:e vice ordförande
Örebro
anna.hedstrom@orebro.se

Vilken är din hjärtefråga som du brinner extra för, Anna?

– Bredband! Det är en jämlikhetsfråga. Rätten att kunna bo och leva där du vill. Ungas möjlighet till utbildning, trygghet i hemmet för de gamla. Möjligheten att driva företag eller en så enkel sak som att kunna betala räkningar.

Ordinarie ledamöter i Landsbygdsnämnden 2019

Karl-Gustav Granberg
Örebro
karl-gustav.granberg@orebro.se

Inger Carlsson
Lillkyrka
inger.e.carlsson@orebro.se

Marianne Björk
Örebro
marianne.bjork@orebro.se

Maud Nimheim Ottosson
Odensbacken
maud.nimheim.ottosson@orebro.se

Susann Wallin
Vintrosa
susann.wallin@orebro.se

Bo Åkerling
Odensbacken
bo.akerling@orebro.se

Christina Hermansson Plaçon
Bocksboda
christina.hermansson-placon@orebro.se

Larz Lundberg
Örebro
larz.lundberg@orebro.se

Björn Ramstedt
Örebro
bjorn.ramstedt@orebro.se

Bengt Isacson
Stora Mellösa
bengt.isacson@orebro.se

Rickard Wrenne
Örebro
rickard.wrenne@orebro.se

Arne Björklund
Örebro
arne.bjorklund@orebro.se

”Nu kan vi äntligen få saker gjorda”

Nya Vintrosa Idrottsplats kommer kunna bli verklighet. Drömmarna och planerna är både stora och många, men först på tur står ett utegym och renovering av befintlig utomhusanläggning.

Under lång tid har området bredvid Vintrosa skola fungerat som lite allt möjligt och ingen har riktigt vetat vem som ansvarar för vad. Men nu ska det bli ändring på det – tack vare Vintrosa Idrottssällskap.

– Det här har varit ett pågående arbete under många år, men förra året skrev vi äntligen på ett arrendeavtal med Futurum som äger marken, berättar Ted Rylander, projektledare och tidigare ordförande.

I tätt samarbete med nuvarande ordförande, Markus Klinton, har föreningen nu ett arrende på 15 år.

– Nu kan vi äntligen få saker gjorda. Arrendet har gjort att vi kunnat söka ekonomiska bidrag och vi har fått stor utdelning, säger Markus.

Det är två glada herrar som tar emot i den nyrenoverade klubbstugan på området. Alldeles intill åker skolbarn skridskor och den här dagen är det bitande kyla. All snö gör det svårt att exakt förstå hur framtidsplanerna ser ut, men duons entusiasm går inte att ta miste på.

– Utegymmet kommer att placeras i utkanten, mot motionsspåret.

Sedan ska boulebanan fräschas till så att den går att använda igen. Även längdhoppsgropen och löparbanan ska fixas ordentligt, säger Markus.

Området är på cirka en och en halv hektar och användes tidigare som upplag för bland annat byggmaterial. Att få till ett arrende på så pass många år som 15 år stort för Vintrosa IS.

– Nu är området under vår kontroll och det öppnar för nya möjligheter. Tidigare har det varit en öppen yta och frågetecken kring vem som bestämmer vad. Nu vill vi att ytan ska nyttjas på ett bra sätt som gynnar

alla, säger Ted.

Föreningen vill att hela Vintrosa med omnejd ska kunna få glädje av nya idrottsplatsen. Skolans elever kan på dagtid använda den och det ska alltid vara öppet och gratis för alla övrig tid.

– Det ska däremot vara ansvarsfullt användande. Därför har vi bland annat satt upp bommar för att få ett tryggare område, inte för att stänga ute någon, säger Markus.

Föreningen har arbetat hårt och vill utveckla platsen utifrån de behov som redan finns och behov som nu kan bli möjliga att tillgodose, bland

Ordförande Markus Klinton framför en enkel skiss av hur den planerade utomhusanläggningen skulle kunna bli.

– En multiplan vore en dröm, helt klart.

annat genom de ekonomiska bidrag som Landsbygdsnämnden och Fritidsnämnden skjutit till.

– Vi är ideella krafter som gör det mesta, det ska man komma ihåg. Men om vi kan hitta ett sätt att hjälpas åt, både kommun, skola och föreningar kan det bli en enorm kraft, säger Ted.

Det är många nivåer som man vill få att fungera och någon konkurrens är det inte tal om.

– Vi måste samarbeta för att få till detta. Nu börjar det äntligen bli verklighet och inom en snar framtid hoppas vi att nya skyltar är uppsatta. Skyltar som berättar att här är Vintrosa IP, säger Markus.

Ingenting är egentligen gjort på idrottsplatsen i modern tid och Ted och Markus tror att senast kan ha varit runt 70/80-talet.

– Det har bara långsamt förfallit. Föreningen har investerat på annans mark, men nu vill vi göra det helt rätt och inte riskera något. Därför valde vi att arrendera, säger Ted.

– Visst hade vi kunnat strunta i allt, men engagemanget gynnar hela bygden och skolan. Inte bara oss i föreningen, säger Markus.

Den här vyn mot skolan och hallen kommer utegymsbesökarna att ha. Foto: Ted Rylander.

Föreningen växer och på sikt kommer man inte kunna starta nya barngrupper om inte den befintliga idrottshallen blir större eller får kompletterande anläggning.

– Framöver vill vi kunna träna ut längre tid på året och det skulle vara möjligt om vi får fortsätta satsa och bygga. Vi brinner verkligen för det sociala perspektivet och vi vill fånga upp alla här i området, inte bara de som gillar bollsporter, säger Ted.

– Tänk om vi kunde bygga en pumptrackbana och ramp för skateboard, det vore fantastiskt. Om ytan finns, finns möjligheter, säger Markus.

Nu är tanken att första etappen med utegym och uppfräschning av befintliga banor ska vara klara under året. Tack vare den starten hoppas och tror föreningen att det finns möjlighet till fler bidrag från andra håll.

– En multiplan vore en dröm, helt klart. 2021 fyller föreningen 60 år. Tänk om vi kunde få hit Örebro Hockey då och lira i och med att vi startade som just hockeyförening 1961, drömmer Markus.

– Bidragen är jätteviktiga för oss, annars hade vi aldrig kommit vidare. Nu kan drömmarna bli verklighet i stället för att stanna vid just drömmar, säger Ted. ■

Markus Klinton och Ted Rylander hoppas att både kommun, skola och föreningar kan hitta ett sätt att samarbeta.

Linnéa Härlin, Tiina Virta, Reijo Virta och Ingegerd Oberg har fått stöttning och pushning från både Örebro Läns Idrottsförbund och Föreningsrådet.
– Det är många datum att hålla reda på för ansökningar och dylikt, men de har verkligen hjälpt oss, säger Linnéa.

Efter flera års arbete kommer Fritidsbanken till Östernärke

– Vi har planerat och förberett i tre år, säger Ingegerd Oberg, en av initiativtagarna till Fritidsbankens lansering i Östernärke.

I samarbete med Tiina Virta, Reijo Virta och Linnéa Härlin har arbetet fortskridit och senast i maj tror man på att kunna öppna utlåningsportarna.

– Vi kommer att hålla till i en lokal bakom Tegelhuset i Odensbacken, säger Ingegerd.

Fritidsbanken är som ett bibliotek fast med sport- och fritidsprylar. Här kan man låna utrustning för en aktiv fritid. Det kan exempelvis vara pulkor, skridskor och kanot. Utlåningstiden är 14 dagar.

– Det bygger helt på förtroende. Sakerna du kan låna är begagnade, men de ska vara i användbart skick. Vi kommer satsa på sjönära aktiviteter, säger Tiina.

Hon och maken Reijo representerar Svenska Kyrkan, Linnéa är privatperson och Ingegerd är från ABF.

– Vi har gjort Fritidsbanken som ett projekt inom Omställning Östernärke, säger Ingegerd.

Fritidsbanken startade 2013 i Deje kommun och finns i dag på nästan 90 platser runt om i landet. Östernärke blir högst troligt först ut i Örebro kommun, även om det är på gång även i området Markbacken i Örebro.

Tack vare bidrag från både Landsbygdsnämnden och LEADER kan Fritidsbanken antligen bli verklighet.

– Bidraget från LEADER kommer under ett år att täcka den halvtidstjänst vi behöver. På sikt vill vi att kommunen ska driva detta, så ser det ut på andra orter, säger Linnéa.

– Bidragen är jätteviktiga för oss, inte bara pengarna utan också känslan av att man tror på vår idé, säger Tiina.

Tanken är att de som vill ska kunna skänka prylar till Fritidsbanken och på så vis bidra till ett gemensamt lager som alla kan ha glädje av.

– Vi behöver ha ett hållbart samhälle och man kan inte äga allt. Ett gemensamt förråd frigör ytor hemma och blir till glädje för många, säger Linnéa.

– Det här blir jättebra även för våra skolor och lägergårdar, att kunna låna saker inför till exempel idrottsdagar i stället för att ha ett eget förråd, säger Ingegerd.

Snacket är redan i gång och arbetsgruppen har förstått att det finns ett uppdämt behov bland invånarna. Nu vill man hitta samarbeten med fler föreningar, kyrkor och lägergårdar. Även fler volontärer efterfrågas för att få allt att rulla.

– Man får gärna kontakta oss om man vill vara med och bidra med sin tid och kunskap. Det kan innebära att få i ordning lokalen till att senare arbeta under våra öppettider, säger Reijo.

– Många är redan positiva och hejar på oss, nu hoppas vi på hjälp också, säger Linnéa.

När lokalen står klar kan Östernärkeborna räkna med att få lämna prylar och även låna det man själv behöver.

– Det ser vi verkligen fram mot, säger Ingegerd. ■

Vill du hjälpa till?

Reijo Virta, virtareijo@gmail.com, 070-173 57 91 eller

Ingegerd Oberg: stmingegerd@gmail.com, 070-586 03 28

Ny fond ska hjälpa naturturismen på landsbygden

En ny fond för naturturism har instiftats för att kunna bidra till att Örebro kommuns naturturism växer sig starkare.

– Det här är en lysande chans för verksamma inom området naturturism eller landsbygdsturism, säger Björn Fransson på Örebrokompaniet.

Företag, föreningar och organisationer kan fram till 30 juni, eller så långt medlen räcker, söka bidrag ur en speciell naturturismfond som blivit möjlig tack vare Örebro kommun och Örebrokompaniet. Redan under Örebros 750-årsjubileum fanns en liknande fond som föll ut så pass väl att man nu ville göra samma insats med fokus på landsbygd och naturturism.

– Vi har en bild av vad vi vill åstadkomma, men ibland finns det aktiva företag som kan bidra med mer om de bara får ekonomiska medel till det.

Ansökningar kan inte komma från privatpersoner, men de företag, föreningar eller organisationer som uppfyller kriterierna har möjlighet att få bidrag på upp till 50 000 kronor.

– Insatserna ska ske utanför själva tätorten, det är det som är avgörande. Inte var du bor. Vi har redan fått in ett antal ansökningar som håller sig inom ramarna och har bra bredd. Det fina är att en del är aktörer som vi tidigare inte har haft kontakt med.

Hittills är Örebrokompaniet nöjda över de ansökningar som inkommit, men påengterar att det fortfarande

finns tid att söka.

– Huvudmålet till varför vi gör detta är för att stärka Örebro som besöksmål och vår naturturism. Vi har en bra produkt och närhet till naturen, men förhållandevis få entreprenörer som jobbar med detta. Om vi kan ge dem en skjuts framåt är det bara positivt.

Vikten av aktörer inom naturturism är stor och kapitalstarka grupper som både vill och kan betala för sig finns.

– Men finns inga aktörer tjänar vi heller inga pengar. Fondmedlen är till för att vara grädden på moset och inte för att täcka upp ordinarie verksamhet. Vi vill kunna höja redan befintlig kreativitet.

Örebrokompaniet har fått ett anslag under tre års tid för att utveckla naturturism. Samarbetet med landsbygdsenheten pågår löpande.

– Det är tillsammans med dem och deras kunskap vi har kunnat fatta beslut. Vi för en nära dialog och fortsätter med stärkt samarbete, det är jätteviktigt, säger Björn. ■

Björn Fransson.
Foto: Ulla-Carin Ekblom.

Vinteraktiviteter på Hjälmaren. Foto: Roger Hjälm.

Dessa aktörer har hittills fått bidrag:

- Vinöns kultur- och hembygdsförening: Ny hemsida www.vinon.se
- Blå Bergen Kraft & Hälsa: Utbyggnad av spaverksamheten.
- Katrinelund: Utveckling av vinteraktiviteter på och vid Hjälmaren.
- Schreiber Adventures: Vinteraktiviteter vid Rynningeviken.
- Vallby Gård: Utveckling av turer med häst och vagn.
- Närkes Ornitologiska Förening: Utveckling av guideverksamheten vid Tysslingen.

Ansök om medel ur fonden:

Vill du ansöka om medel från naturturismfonden? För mer information, gå in på: visitorebro.se/infosidor/naturturismfond

Även hos Tillväxtverket kan naturturismföretag söka mikrostödd. Sök efter ”mikrostödd” på: tillvaxtverket.se

Arbetet med vatten och avlopp är högt prioriterat

Foto: Terése Andersson.

Frågan om vatten och avlopp på landsbygden har varit, och är på sina ställen fortfarande, en aktuell fråga. Vilket ansvar har Örebro kommun?

En viktig sak att komma ihåg är att alla människor är skyldiga att ta hand om ”sin egen skit”. Det finns krav att du inte ska förorena din omgivning. Det finns ett kommunansvar inom vissa kriterier, men på landsbygden har varje fastighetsägare ett ansvar.

– Vi vill alla ha tillgång till rent vatten och en bra miljö. Arbetet med vatten och avlopp är högt prioriterat. Kostnaderna för utsläpp och rent vatten finansieras inte via skatten, det betyder i korta drag att var och en har ansvar för att bära kostnaden för det vi tar in och det vi släpper ut. De som har kommunalt vatten bär kostnaderna bland annat via sin VA-taxa, säger Ullis Sandberg (S), kommunalråd.

Att tänka ”vad spelar det för roll om en person inte sköter sig” fungerar inte. Att jämföra med jordbruk som smutsar ner går inte heller. Inte heller att om kommunen löser avloppsfrågan åt boende i stan så borde man även lösa den åt boende på landsbygden.

– Redan 1969 kom en ny miljölagstiftning som förbjöd utsläpp av orenat vatten. För 20 år sedan instiftades Miljöbalken med krav att det inte längre räcker att inneha ett avloppssystem, det ska även fungera, säger Anders Olsson (C), ordförande Tekniska nämnden.

I mitten av 00-talet skärptes reglerna ytterligare och Örebro kommun som ville vara en föregångare, inledde aktivt med inventeringar. Några år senare hade kommunen inventerat klart och satt förbud för många enskilda avlopp som inte nådde upp till kraven. Allt för att förbättra miljön och minska en av orsakerna till övergödning.

– 2007 kom en ny vattentjänstlag som förtydligar var kommunen ska tillhandahålla vatten och avlopp. Det kan finnas krav på var kommunen ska ordna VA och kraven på kommunen ökade. Det ledde till att vi antingen tog på oss ansvar eller att vi fick det utdömt av Länsstyrelsen,

säger Anders Olsson.

En del av de åsikter som framkommit till tjänsteställda är att kommunen borde ta hand om vatten och avlopp på samma sätt som de ombesörjer skolskjutsar och sophantering.

– Många vet inte att VA finansieras via taxa, inte via skattsedel. Det innebär att intäkterna ska användas till VA-kollektivet, inget annat, säger Anders Olsson.

Det är Tekniska förvaltningen som avgör vilka fastigheter på landsbygden som kan koppla på sig på överföringsledningar för kommunalt vatten och avlopp.

– Jag vet att man är restriktiv till det. Om det görs så skrivs det ett

Anders Olsson.

Foto: Cecilia Hermansson.

hyresavtal som bygger på att båda parter är överens. Det finns som sagt inga krav på att kommunen måste ta hand om avlopp i de här fallen. Det gör det däremot för individen, säger Anders Olsson.

Ovissheten kan vara avgörande. Därför är det enklare för kommunen att säga nej från start än att senare behöva säga upp ett kontrakt.

– Att koppla in en fastighet på en överföringsledning kan drabba många fastigheter och det kan uppstå tekniska problem. Det är orimligt att alla får koppla på sig direkt på en ledning. Det är att jämföra med motorvägen. Alla fastigheter får inte en egen påfart, säger Anders Olsson.

Att det alltid finns irritation kring vatten- och avloppsfrågor är ingen underdrift. Även om en fastighet har en anläggning så måste den hålla måttet.

– Den måste servas. Precis som din bil. Vi arbetar efter en nationell lagstiftning, det här är inget som Örebro kommun har hittat på, säger Anders Olsson.

Även om kommunen följer lagen är man medveten om att man självklart ska lyssna på snacket som går bland de boende.

– Det kan handla om att det kan-

Foto: Terése Andersson.

ske går att fixa kommunalt och om inte, vad är då bästa lösningen? Det är skillnad på vad vi är skyldiga till och vad som är möjligt. Men vi ska självklart vara tillmötesgående när vi kan vara det, även om vi enligt lagar och regler inte är strikt skyldiga till det. Men vi måste ta hänsyn till hela VA-kollektivets behov och försöka använda taxeinkomsterna så effektivt som möjligt ur både ett hälso-, miljö- och ekonomiskt perspektiv, säger Anders Olsson.

När kommunen inte styrs av den offentliga rätten kan kommunen bestämma om vad som är möjligt utifrån kapacitet. En kommun kan ha en egen policy kring dessa frågor. Så är fallet med Örebro kommun.

– 2014 antogs en VA-plan i Örebro kommun där 25 områden listades för att byggas ut under kommande tioårsperiod. Tydliga planer togs fram, men på grund av att kommunen växer snabbt så var utbyggnadsplanen alldeles för ambitiös. Vi reviderade den 2017 med en ny utbyggnadsplan som var mer realistisk, säger Ullis Sandberg.

Kan du förstå att det gör folk upprörda?

– Ja, det var ett stort arbete inför VA-planen 2014 och det skapade förväntningar, men påverkade också en del fastighetsägare. Men kommunen har också skyldighet att prioritera i det som är planerat när verkligheten förändras, säger Ullis Sandberg. ■

Ullis Sandberg (S), kommunalråd.

Gång- och cykelväg i Glanshammar blir klar under året

Foto: Anton Thidé.

Bygget med den nya gång- och cykelvägen mellan Glanshammar och Örebro har varit i gång sedan försommaren 2018. Allt går enligt tidsplan och man räknar med att den ska vara klar för användning i höst.

– Det har gått bra hittills och det har inte varit många överraskningar. Ett sånt här projekt har lång planeringsfas och mycket är utrett innan bygget påbörjas, säger Alexander Dufva, projektledare vid Trafikverket.

När allt står klart kommer cykelpendlare att kunna ta sig mellan Glanshammar centrum till centrala Örebro på cykel utan att behöva samsas om utrymmet med biltrafik. Fem kilometer ny väg från Glanshammar till Myrö är vad som har behövts för att göra hela sträckan komplett.

– Första etappen mellan Myrökorset och Rinkaby är så gott som klar för att asfalteras senare i år. Nu arbetar man vidare med sträckan Rinkaby-Glanshammar.

Tack vare bra planering och luft i tidsplanen tror Trafikverket att allt

kommer att stå klart för användning i slutet av oktober. Man har tvingats spränga en del längs sträckan, men inget som inte var inräknat i projektet.

– Om det är mycket berg och vatten drag tar det oftast längre tid. Men här har det varit vad vi har räknat med. Vi har även gjort några passager för utter vid området Sätterbäcken med extra rör under vägen.

Den nya vägen kommer att snöröjas, det innebär att den plogas på vintern och därför ska det vara möjligt att cykla året runt.

– Det här öppnar för nya möjligheter till säker cykelpendling hela vägen. Dessutom kommer barn som går i skolan i Glanshammar kunna cykla till skolan på ett helt annat vis än vad som tidigare har varit möjligt, säger Alexander.

När vägkroppen är färdig återstår

i stort sett bara asfaltering, skyltning och räcken.

Den nya gång- och cykelvägen utmed väg 823 är en del av den cykelplan som regionen beslutat om, vilket är ett jättestor projekt för hela länet som sträcker sig långsiktigt. Redan nu har cykelvägar på detta vis blivit klara i andra delar av länet och sträckan Glanshammar-Örebro var en enkel sträcka som snabbt kunde genomföras. Karin Wallin, infrastrukturstrateg på Region Örebro län:

– Huvudsyftet med planen är att identifiera de cykelstråk där vi tror det finns behov av cykelväg längs med det statliga vägnätet. Vi vill binda ihop tätorter och kommunhuvudorter. Vi ser ett behov i alla väderstreck, men vi vet i dagsläget inte vilken sträcka i Örebro kommun som står näst på tur. ■

Odenfestivalen även 2019

Föreningen Scenit har beslutat att Odenfestivalen är ett av de projekt de kommer att jobba med under 2019. Förra årets festival var ett test och nu börjar arbetet med årets upplaga.

– Det är bara trevligt med en uppföljning. Från Samverkarnas sida hoppas vi att det lokala näringslivet kan vara med och till exempel servera mat och kanske också sälja lokalproducerat hantverk och annat som passar in i festivalkonceptet, säger Bengt Bronner från Samverkarna i Östernärke. ■

Kommunen bygger ut vatten- och avloppsnetet på landsbygden

Örebro kommun arbetar långsiktigt med att bygga ut kommunalt vatten och avlopp till befintlig bebyggelse på landsbygden. Arbetet görs utifrån en utbyggnadsplan för 2017 till 2027. Kommunen bygger VA-ledningar i samhällena där fastigheterna ska anslutas. För att kunna koppla på nya områden behövs också så kallade överföringsledningar från Örebro stad ut på landsbygden så att kommunen kan förse områdena med dricksvatten och ta hand om avloppsvattnet i retur. Under 2019 sker utbyggnad av det kommunala

VA-nätet som följer:

Bygget av överföringsledning från Ervalla till Södra Väringen påbörjas, delvis på land och delvis i sjön Väringen. Innan uppstart sker arkeologiska undersökningar. Det lokala nätet i Södra Väringen slutbesiktas under våren. Påkoppling på det kommunala VA-nätet sker när överföringsledningarna är färdigbyggda.

Under 2018 tog Örebro kommun över driften av de lokala VA-anläggningarna i Sjöboviken, Grythem och Västeråsen. I år påbörjas byggnationen av överföringsledningar

från Glanshammar ut till områdena.

I Gällersta kyrkby påbörjas ett arbete med ett lokalt VA-nät som kommer att anslutas till det befintliga nätet i Gällersta bygata. ■

För ytterligare information:

- orebro.se/va-projekt

Klart för återvinningsstation i Glanshammar

I förra numret av Landsbygdsnytt skrev vi om återvinningscentralen i Glanshammar. Nu har Förpacknings- och tidningsinsamlingen, FTI, fått bygglov och kommer under 2019 att komplettera centralen med fler sorteringsmöjligheter.

– Jag tycker det är jätteroligt att vi äntligen kan ge tillbaka Glanshammarsborna en möjlighet att sortera sina förpackningar och tidningar på hemmaplan, säger regionchefen Ulla Krohn, FTI. ■

Gällersta forngård rustar samlingslokal

Landsbygdsnämnden har beviljat en ansökan från Gällersta forngårdsförening om 195 000 kronor i bidrag för att bland annat kunna renovera golv och installera en hörselslinga i sin samlingslokal.

Nämnden har i år en budget på en miljon kronor vikt åt bidrag till utrustning av samlingslokaler på landsbygden. Det är dubbelt så mycket jämfört med 2018. ■

Bredband på landsbygden - en ständigt aktuell fråga

Bit för bit växer Örebro kommuns bredbandsinfrastruktur fram och antalet fiberanslutna fastigheter på landsbygden ökar. Bredbandssamordnaren Niklas Stefansson ser till att operatörerna håller sina tidsplaner.

Niklas Stefansson är Örebro kommuns tillförordnade bredbands-samordnare och han har haft rollen sedan oktober 2018. Hans uppdrag är att skapa förutsättningar för utbyggnaden av bredband i Örebro kommun. I uppdraget ingår det också att stämma av med operatörerna att de bygger enligt de planer de lagt fram, samt att få in nya tidsplaner när arbetet stannat av.

– Just nu känns det som att opera-

törerna vill vänta ut vintern innan de sätter fart. Det vi vet ska göras finns på kommunens hemsida, men exakt när det kommer att ske vet vi inte.

En av operatörerna är IP Only som fått mycket kritik för att ingenting händer.

– De har trott att arbetet skulle gå enklare, men har fått dra i handbromsen för att kvalitetssäkra organisationen.

Niklas förstår att många är besvikna

och tycker själv att det är frustrerande att inte få besked, men förhoppningsvis ändras det nu när han trappar upp arbetet och kommer att ha tätare dialog med marknadens aktörer.

Niklas Stefansson,
Örebro kommun.

Privat inpassering på Odensbackens och Hovstas återvinningscentraler – lämna avfall när du vill

Boende i eller i närheten av Odensbacken eller Hovsta har nu möjlighet att registrera sig för att få tillträde till återvinningscentralen även när det är stängt. Det kallas privat inpassering. Ansök via e-tjänsten på orebro.se/privatinpassering.

Innan du anmäler dig för att få privat inpassering erbjuder Örebro kommun en kort utbildning på återvinningscentralen. Det tar cirka 45 minuter och då går de igenom hur du ska sortera olika sorters avfall.

Anmäl dig till utbildningen och ansök om privat inpassering på orebro.se/privatinpassering.

För att kunna använda privat inpassering måste du köra bil dit, eftersom ditt körkort fungerar som passerkort och grindarna öppnas när du kör fram bilen.

Privat inpassering finns även på Glanshammars återvinningscentral som vi berättade om i förra numret av Landsbygdsnytt. ■

– Jag kommer att ha regelbundna möten med operatörerna för att se vad som händer.

I kommunens bredbandsstrategi ingår det även att kartlägga var byggmöjligheter finns och inte finns, och om det finns andra tekniska lösningar för att tillgodose en vettig uppkoppling på dessa ”vita fläckar”.

– Vi är inte lästa till fiberinfrastrukturen. Utvecklingen av mobilnät med bra nät går framåt. Vi har börjat sondera vad operatörerna har att erbjuda.

Enligt statistik från PTS, Post- och telestyrelsen, finns det cirka 5015 glesbygdspunkter på Örebro kommuns landsbygd och av dem är cirka 30 procent fiberanslutna enligt inrapporterade siffror från 2017. Det låter ganska långt bort från regeringens bredbandsstrategi där 95 procent av alla hushåll i Sverige ska ha tillgång till bredband år 2020.

– Jämfört med andra kommuner i regionen är procenten bra, men det är en utmaning att höja den. Det är inte omöjligt att nå 95 procent på landsbygden med hjälp av marknaden och vissa bidrag, men lätt blir det inte, säger Niklas. ■

Läs mer:

- orebro.se – sök på ”bredband”
- statistik.ppts.se

Foto: Örebro kommun.

”Vårt mål är att försöka bli fler”

Anna Johansson och Tommy Nilsson är projektledare för Byanätsforum.

Foto: Karin Wenström.

Byanätsforum har sitt ursprung i Regeringens Bredbandsforum, men sedan våren 2018 är det Hela Sverige ska leva, LRF och Coompanion som driver verksamheten vidare.

Syftet är att stötta och samordna bredbandsföreningar runt om i landet.

– Våra målgrupper är bredbandsföreningar oavsett vilken fas de är i. De som ska bildas, de som ska driva och utveckla eller de som ska avveckla. De flesta i dag är i förvaltningsfasen, säger Anna Johansson som är en av två projektledare. Anna menar att forumet har fyra uppdrag. Till att börja med information och rådgivning.

– Vi har en webbplats med aktuellt material för föreningar och nyheter angående bredbandsutbyggnaden i landet. Vi erbjuder även mallar för avtal och andra hjälpmedel, nyhetsbrev, webinarier och mycket mer. Vi har också en helpdesk och utbildade rådgivare som finns över hela landet.

De andra två uppdragen är nätverk och företräderskap.

– Byanätsforum är ett nätverk för medlemsföreningarna och en knutpunkt till myndigheterna. Vi har också en Facebook-grupp där medlemmarna delar kunskap med varandra.

Företräderskapet handlar om att representera föreningarna och förenkla processerna vid till exempel ansökningar. För att få mer tyngd hoppas Anna att de ska få med fler föreningar.

– Det kostar ingenting och det vi erbjuder är gratis. Just nu har vi ungefär 400 medlemmar, men vårt mål är alltså att försöka bli fler.

Byanätsforum finansieras av Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och drivs som ett projekt som officiellt avslutas i december i år.

Vad händer då?

– Jag hoppas att det fortsätter, men hur är oklart just nu. Det behöver hittas en långvarig lösning för behovet av ett sånt här nätverk finns, säger Anna. ■

Läs mer:

- byanatsforum.se

Fyra av fem syskon i samma radhuslänga

Ylva, Lena, Åsa och Robert Granlund. Foto: Pia Gyllin.

Det byggs rejält på landsbygden och i Landsbygdsnytt #1 2018 berättade vi om en ny radhuslänga i Garphyttan. I mars förra året flyttade de boende in och på fyra av de tio postlådorna står efternamnet Granlund.

Här bor alltså Lena, Åsa, Robert, och Ylva – alla med samma efternamn. Alla syskon flyttade in samtidigt i den svarta radhuslängan med identiska, men spegelvända, lägenheter.

– Då var det skytteltrafik här. Mamma ställde upp och fixade med mat och barnvakt, berättar Lena.

Lite skämtsamt kallas huslängan av vissa för ”Granlundslängan” och kanske är det inte särskilt konstigt ändå.

– Det var jag som var först ut och tingade hörnlägenheten. När jag berättade om det för Ylva var hennes kommentar ”Vad fan säger du?”, berättar Robert och skrattar.

– Ja, så var det. Jag gick direkt in och läste om bygget för vi var så trötta på att renovera, säger Ylva som vid den tiden bodde i syskonens barndomshem.

Lena och Åsa kom några månader senare, men skrev på även de för varsitt boende.

– Ylva tyckte att vi också skulle köpa och det är ju väldigt skönt att

kusinerna har så nära till varandra och kan leka, säger Åsa.

Att bygget sedan blev försenat så att Robert tvingades bo med sin familj i Ylvas källare i sex månader är inget de vill prata mer om.

– Haha, det gick bra faktiskt, säger Robert och Ylva håller med.

Ett modernt Bullerbyn är en bra beskrivning och alla trivs bättre än vad de trodde från början. Familjen är stor och just i denna huskropp bor 13 barn och sju vuxna från Granlundsklanen. De ser inget negativt med att bo så nära varandra och alla fyra tror att det beror på att de är så pass prestigelösa.

– Vi umgås inte hela tiden som vi kanske trodde att vi skulle göra. Men det är en grundtrygghet att barnen kan gå över till de andra, säger Lena.

Även om de flesta tycker att det är roligt att syskonen bor grannar så kan det ibland sätta griller i huvudet på både brevbärare och paketbud.

Syskonen är väldigt lika.

– Jag minns särskilt när jag skulle få stolar hemlevererade. Den stackars budkillen var helt förvirrad. Jag pratade med honom i telefon samtidigt som jag klev ut, strax efter kommer Ylva ut från sin lägenhet precis bredvid. Då blev det snurrigt, säger Åsa.

– De som besiktade lägenheterna innan inflytt var något fundersamma över var de hade varit och vem som var vem. Sen kommer posten lite fel ibland också, säger Robert.

Nu har tankarna börjat gå hur de ska få hit syskon nummer fem som i dag inte ens bor i närheten.

– Vi kanske måste frysa ut någon av de andra sex grannarna, funderar Ylva skämtsamt.

Det är i Garphyttan de vill stanna. Här kan barnen springa rätt ut på gräsmattan och har naturen alldeles inpå husknuten.

– Det var så vi gjorde som små, säger Lena. ■

Ny bok för barnen i Ervalla – om Ervalla

Ett fint samarbete mellan Ervalla Hembygdsförening och skolan på orten har funnits länge. Nu är det dags igen när barnen i årskurs 3-4 ska få ta del av Ervallas historia.

Hembygdsföreningen i Ervalla har under åren producerat tryckt material om bygden. När tanken om att fånga upp de unga i skolan uppstod kände föreningen att här kunde man tillföra något.

– Historien om platsen runt där du bor ingår i läroplanen, det här är vi jättetacksamma för att få serverat, säger Anna Helin Maurin, lärare på Ervalla skola och medlem i hembygdsföreningen.

Det var Bo Werneström och Claes Lindblom i föreningen som kläckte idén. I dag bor cirka 1400 personer i området och på Ervalla skola går drygt 100 barn.

– Det blir ungefär 35 av dem, som går i årskurs tre och fyra, som under vårterminen kommer att få ta del av detta i sin undervisning, berättar Anna.

Ambitionerna att göra ett bra material som lockar barnen är höga hos Bo och Claes som har en liten arbetsgrupp där skolan även är med.

– Vår stora utmaning är att skriva för barn. Det ska vara berättande, kortfattat och också roligt, säger Bo.

– Sedan kommer barnen kunna ta del av mer information via webben och där ska det också finnas diskussionsunderlag, fyller Claes i.

Ett A4-häfte på cirka 16-20 sidor kommer det att bli och arbetet pågår för fullt.

– I början av april måste det finnas färdigt på plats i skolan. Det finns många historier att berätta, säger Claes.

Ervallas utveckling över tid, Lasse-Majas äventyr i bygden, jättekasten, Skärmarbodabergen och kyrkans roll är några av de punkter som barnen kommer att få lära sig mer om.

– Vi kommer innan materialet är helt bestämt att ha pratat med barnen om vad de är nyfikna på. Vi berättar om Näcken i Järleån, om tomtarna på Lixtorp, svavelgruvorna, hammarsmedjorna och Sveriges första järnväg förstas, säger Bo.

Ervalla Hembygdsförening har genom ekonomiskt bidrag från Landsbygdsnämnden fått möjlighet att ta hjälp med grafisk utformning plus tryckerikostnad.

– Allt annat är ideellt arbete, men bidraget var avgörande för att kunna genomföra projektet, säger Bo.

200 exemplar kommer att tryckas och det är skolbarnen som är i fokus den här gången.

– Jag vet att det kommer att uppskatta det här. De är alltid intresserade av historien i det område där de själva bor, säger Anna.

Häftet kommer inte att finnas till försäljning, men de som vill läsa resultatet kan besöka hembygdsgården när allt är klart. ■

Anna Helin Maurin, Bo Werneström och Claes Lindblom går igenom materialet. "Som utvärdering kommer barnen att få gå en tipspromenad med anknytning till projektet" säger Claes.

Kalendarium våren 2019

Här får ni ett axplock av allt som händer på landsbygden utifrån tips från er läsare.

Vi tar gärna emot tips året om. Hör av er:

landsbygdsnytt@orebro.se

Mars

- 8/3: Tjejkväll i Tegelhuset, Odensbacken.
- 9/3: Vålgörenhetskonsert, Equmeniakyrkan, Vintrosa.
- 9+16/3: Familjedagar på Björntorpets Islandshästgård
- 9-10/3: Årets första svanguidning vid Tysslingen.
- 12/3: Företagarträff med Samverkarna i Östernärke.
- 16/3: Göran Boström-utställning på Galleri O.
- 16/3: Saint Patrick's Day, Hampetorps Föreningsgård.
- 16/3: Målerihelg med Anna Asplund, Brevens Bruk.
- 22/3: Premiär: "Von Silvercruses medaljer", Björneborg.
- 25/3: Kommunledningen sammanträder i Odensbacken.
- 29-30/3: Olssons Magasin öppnar för säsongen.
- 30/3: Hälsohelg med yoga och måleri, Brevens Bruk.

April

- 5-7/4: Stickmaskinträff i Tegelhuset, Odensbacken.
- 9+16/4: Musikcafé vid hembygdsgården, Kil.
- 12/4: Påskpyssel på Går'n, Ervalla.
- 13/4: Plant- och fröbyttardag, Föreningsgården Hampetorp.
- 13/4: Mediyoga med Gunilla Bartov, Brevens Bruk.
- 26/4: Smultrongården öppnar för säsongen.
- 26/4: Sjökrogen öppnar för säsongen.
- 28/4: Utflykt till Tomasgården, Kil.
- 30/4: Valborgsmässofirande i Ölmbrotorp.
- 30/4: Valborgsmässofirande vid Tingstadsvallen.

Maj

- 4/5: Bakdag i Bagarstugan, Kil.
- 4/5: Motionslopp för barn, Tingstadsvallen.
- 6/5: Meditationsvandring, Blåbergen.
- 8/5: Sanna nostalgimack öppnar för säsongen.
- 9/5: Yoga på Björneborg startar.
- 11/5: Cykelloppet Hjälmaran runt.
- 16/5: Ässundet öppnar för säsongen.
- 18/5: Värmarknad, Stora Mellösa.
- 18/5: Networksträffen i Odensbacken.
- 18/5: Dörestadsloppet, Stora Mellösa.
- 23/5: Rytmus vårkonsert, Blåbergen.
- 24/5: Pizza i Bagarstugan, Kil.
- 24/5: Sommaravslutning på Går'n, Ervalla.
- 30/5: Tysslingedagen.
- 30/5: Vintrosaloppet.

Juni

- 1/6: Classic motor, bilfestival i Ännaboda.
- 6/6: Nationaldagsfirande, Ervalla.
- 6/6: Nationaldagsfirande, Frötorp.
- 6/6: Nationaldagsfirande, Björntorpets Islandshästgård.
- 6/6: Div. 5-derby: Ervalla SK-Axbergs IF, Lyckevallen.
- 8/6: Dragons 3X3: Streetbasketturnering, Stora Mellösa.
- 9/6: Yogavandring, Blåbergen.

Bidrag till utvecklingsprojekt för landsbygden

Upprustning av samlingslokaler

Föreningar och ideella organisationer som är verksamma i, och äger eller förvaltar, fastighet på Örebro kommuns landsbygd kan ansöka om bidrag till att bevara och förbättra samlingslokaler, som används för lokal demokrati, sociala möten eller kulturaktiviteter.

Bidrag till utvecklingsprojekt

Bidraget ska stärka insatser som underlättar att bo och verka i en bygd. Det kan till exempel handla om att anordna aktiviteter för unga eller att skapa mötesplatser för olika målgrupper. Insatser av utvecklingskaraktär prioriteras.

Startbidrag för föreningar

För att stimulera och gynna föreningslivet på landsbygden är det möjligt att ansöka om startbidrag. Bidraget ska underlätta själva bildandet av föreningen, men också gå till utrustning som är nödvändig för verksamheten att komma i gång.

Evenemangsbidrag

Återkommande aktiviteter kan vara gynnsamma för landsbygdens utveckling. Syftet med bidragen är att främja existerande evenemang, men även att uppmuntra till nya för att på så sätt bidra till en levande landsbygd.

Läs mer på: orebro.se/landsbygdsutveckling